

**Οι «κροκοδείλιες ανησυχίες» της Τουρκίας για την
Αλεξανδρούπολη και η νέα Αρχιτεκτονική Ασφαλείας στη
Νότια και Νοτιοανατολική Ευρώπη.**

Του στρατηγού Μιχάλη Κωσταράκου*

Το τελευταίο διάστημα γινόμαστε μάρτυρες μιας διαρκώς κλιμακούμενης ρητορικής της Τουρκίας εναντίον των διαφόρων εγκαταστάσεων διευκολύνσεων που η Ελλάδα μετά από Συμφωνία παραχώρησε στις Ένοπλες Δυνάμεις των ΗΠΑ σε διάφορα σημεία της χώρας. Η Ελλάδα εγκαλείται περιφρονητικά ότι μετατρέπεται σε Αμερικανική βάση. Η Τουρκία με 38 αμερικανικές βάσεις στο έδαφος της εκ των οποίων οι 15 είναι βάσεις, έχει πολύ λίγα να διδάξει σε άλλους στο θέμα αυτό. Την πρώτη θέση σε αυτές τις φαινομενικές και «κροκοδείλιες» ανησυχίες για την Ελλάδα που δήθεν παραχωρεί την κυριαρχία της και επιτρέπει την αύξηση της αμερικανικής παρουσίας στο έδαφος της, έχει η Αλεξανδρούπολη.

Η συγκέντρωση αμερικανικών δυνάμεων στην Αλεξανδρούπολη γνωρίζει στον τουρκικό Τύπο και τις τουρκικές πολιτικές διακοινώσεις πολλαπλές ερμηνείες κυρίως κάτω από το πρίσμα της Ελληνοτουρκικής αντιπαράθεσης μεταξύ των οποίων και το εξωφρενικό ότι οι ελληνικές και αμερικανικές δυνάμεις που συγκεντρώνονται εκεί έχουν ως πρωταρχικό στόχο και σκοπό να επιτεθούν στην Τουρκία.

Ασφαλώς όλοι αντιλαμβανόμαστε ότι πρόκειται ξεκάθαρα για προκλητικές φαιδρότητες που σκοπό έχουν να ενεργοποιήσουν αντιδυτικά, αντιαμερικανικά, ανθελληνικά και εθνικιστικά αντανακλαστικά και να δικαιολογήσουν τις πρόσφατες αναθεωρητικές και επιθετικές επιλογές της τουρκικής Κυβερνήσεως. Όλα αυτά βέβαια απευθύνονται στο εσωτερικό τουρκικό ακροατήριο. Πίσω από κλειστές πόρτες είναι σίγουρο ότι η

κατάσταση αναλύεται από τους αρμόδιους αναλυτές τόσο ξεκάθαρα ώστε μεταξύ άλλων στα ανθελληνικά παραληρήματα του ο Τούρκος Πρόεδρος να φανερώνει-προσθέτει την αγωνία του: «Τον γείτονα που επέλεξαν για τον εαυτό τους» είπε για τις ΗΠΑ «είναι ο λάθος γείτονας και η στάση που έχει πάρει μαζί με την Ελλάδα στο Αιγαίο, δεν είναι η σωστή στάση.» Με άλλα λόγια: «Προτιμήστε την Τουρκία από την Ελλάδα!! Δεν είμαστε γνωστοί και σύμμαχοι από παλιά; Γιατί άλλαξαν τα πράγματα;»

Αυτό που σίγουρα αντιλαμβάνεται ο κ. Ερντογάν και οι αναλυτές του είναι ότι η στρατηγική αρχιτεκτονική ασφαλείας στην περιοχή της Νοτίου και Νοτιοανατολικής Ευρώπης αλλάζει αργά αλλά καθοριστικά. Και δεν είναι σίγουρα προς όφελος της Τουρκίας.

Η τεράστια σημασία των Στενών του Βοσπόρου και η προσπάθεια στα πλαίσια του «Ανατολικού Ζητήματος» για την ανάσχεση των Ρώσων από το να αποκτήσουν πρόσβαση στις «θερμές θάλασσες» στις αρχές του 20^{ου} αιώνα, οδήγησε στο να «ανατεθεί» στους Τούρκους ο έλεγχος των Στενών και στους Έλληνες ο έλεγχος της εξόδου από τα Στενά. Με τρεις διαδοχικές αμυντικές γραμμές στο Αιγαίο (πρώτη η Λήμνος-Λέσβος, δεύτερη Εύβοια-Κυκλάδες-Ικαρία-Σάμος και τρίτη Κύθηρα-Κρήτη-Κάρπαθος-Ρόδος) η Ελλάδα μπορεί να αναχαιτίσει με τις δυνάμεις της οποιονδήποτε «ξεφύγει» από τον έλεγχο των Τούρκων στα Στενά. Στη συνέχεια στα πλαίσια του Ψυχρού Πολέμου η Ελλάδα και η Τουρκία αποτέλεσαν την Νότια Πτέρυγα του NATO (από Ισπανία μέχρι και Τουρκία) που «περιέσφιγγε» την Σοβιετική Ένωση και τα κράτη του Συμφώνου της Βαρσοβίας. Με το τέλος του Ψυχρού Πολέμου οι πολιτικές επιλογές του κ. Ερντογάν άρχισαν να κλονίζουν την στρατηγική αυτή «αλυσίδα» αλλά και τη σημασία του ρόλου της Τουρκίας και άρχισαν να φέρνουν σύννεφα στις τουρκο-αμερικανικές σχέσεις. Το πραξικόπημα τον Ιούλιο του 2016 και η έκτοτε έντονα αναθεωρητική πορεία της Τουρκίας τόσο στο εσωτερικό της όσο και στις διεθνείς της σχέσεις και η προσέγγιση προς τη Ρωσία, άρχισαν να προβληματίζουν ανοικτά την Ευρώπη, το NATO και τις ΗΠΑ.

Ήδη από την επομένη του πραξικοπήματος έγινε φανερό και κατ' αρχήν αποδεκτό στις στρατιωτικές ηγεσίες του NATO, της ΕΕ, και των ΗΠΑ ότι η Νότια Στρατηγική «αλυσίδα περίσφιξης» της Ρωσίας η οποία είχε από το 2014 λόγω της Κριμαίας καταστεί και πάλι στρατηγικός αντίπαλος, έπρεπε να τροποποιηθεί. Η ξεκάθαρη προσπάθεια της Τουρκίας να διεκδικήσει από τις Μεγάλες Δυνάμεις ρόλο περιφερειακής υπερδύναμης με την ηγεσία της να απομακρύνεται διαρκώς από τις αρχές της Δύσης και της Δημοκρατίας δημιουργούσε πραγματικές αμφιβολίες για την αξία και το ρόλο της στο τείχος της «Συλλογικής Άμυνας» του NATO. Ήταν

πλέον φανερό ότι αναπόφευκτα η Ελλάδα ήταν αυτή που θα γινόταν ο «ακρογωνιαίος λίθος» και το «τείχος προστασίας» της Ευρώπης θα στρεφόταν πλέον προς Βορρά για να συμπεριλάβει την Βουλγαρία, την Ρουμανία, την Κεντρική Ευρώπη και να καταλήξει στις Βαλτικές χώρες που έχουν και την μεγαλύτερη αίσθηση απειλής από τη Ρωσία. Η Ελλάδα στο σύνολο της γινόταν πλέον ο «στροφέας» αυτής της διάταξης με μια εσωτερική αμυντική γραμμή που αρχίζει από την Σούδα στην Κρήτη και φθάνει μέσω των νησιών του Αιγαίου στην Αλεξανδρούπολη, από την οποία και αρχίζει πλέον ο χερσαίος σχεδιασμός προς Βορρά. Στο Αιγαίο θα υπάρχουν διαθέσιμα για το σκοπό αυτό, εφόσον απαιτηθεί, και θα έχουν ρόλο, τα «ξύλινα τείχη» του Αμερικανικού αλλά και του Ελληνικού Στόλου. Ο ρόλος των νησιών σε αυτό το σχεδιασμό θα πρέπει να επανεξετασθεί στο μέλλον.

Η Αλεξανδρούπολη λοιπόν αποτελεί ένα κομβικό σημείο αυτής της στρατηγικής κυρίως για τη διευκόλυνση της ταχείας μετάγγισης στρατιωτικών δυνάμεων και αποτελεί ένα εξαιρετικής στρατηγικής αξίας SPOD (Sea Port of Debarkation – Θαλάσσιος Λιμένας Αποβίβασης). Όσοι ασχολούνται με τη Στρατηγική γνωρίζουν ασφαλώς ότι οι Λιμένες αυτοί, τα SPODs, συνιστούν στρατηγικά ή/και επιχειρησιακά Κέντρα Βάρους μιας στρατηγικής ανάπτυξης.

Είναι συνεπώς φανεροί οι λόγοι της ενόχλησης της Τουρκίας και του κ. Ερντογάν. Δεν φοβάται τις τεράστιες στρατιωτικές δυνατότητες (Ε/Π, Τεθωρακισμένα κλπ) του Αμερικανικού Στρατού που αναπτύσσονται στο λιμάνι της Αλεξανδρούπολης. Γνωρίζει πολύ καλά ότι δεν στρέφονται εναντίον του, δεν θα αναπτυχθούν μόνιμα εκεί και δεν απειλούν την Τουρκία. Δεν αποτελούν μέρος των Ελληνοτουρκικών διαφορών. Αισθάνεται όμως ότι με την απρόβλεπτη και αναθεωρητική πολιτική συμπεριφορά του μένει εκτός του σχεδιασμού της Δύσης και η Τουρκία σταδιακά «εκτός των τειχών». Το ρήγμα με το δυτικόστροφο κεμαλικό προσανατολισμό της σύγχρονης Τουρκίας διευρύνεται, χωρίς παράλληλα η αναζήτηση του επιθυμητού αποδεκτού από όλους κυρίαρχου τουρκικού περιφερειακού ρόλου να δικαιώνεται. Και η ευθύνη για όλα αυτά βαρύνει αποκλειστικά τον ίδιο και τις επιλογές του.

*Στρατηγός Μιχαήλ Δημητρίου Κωσταράκος

Επίτιμος Αρχηγός ΓΕΕΘΑ

π. Πρόεδρος της Στρατιωτικής Επιτροπής της ΕΕ